

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Ob novem proračunu

V vsaki parlamentarni državi je proračunska razprava važno in najbolj zanesljivo ogledalo vseh prilik javnega življenja. Ne gre namreč pri proračunu samo za suhe številke, za njih sprejem ali odklonitev! Pri proračunski razpravi se obravnavajo z najširših državnih in narodnih vidikov vsa važna gospodarska, kulturna, socialna in druga vprašanja, torej celotna zgradba javnega življenja.

Naša demokracija je dokaj revna in imamo le redkokdaj priliko slišati mnenja vodilnih mož, bodisi v narodni skupščini, bodisi v senatu. Zato narod toliko bolj pozorno prisluhne, kadar ve, da bo dana prilika na takem vidnem mestu spregovoriti možem, ki jim je izkazal svoje največje zaupanje.

Po sprejemu v narodni skupščini je bil proračun tudi v senatu pri končnem glasovanju v sredo 24. marca sprejet. Za proračun je glasovalo 48 senatorjev, proti pa 25.

V proračunski debati je zlasti stvarno ocenil vse naše prilike senator Ivan Pucelj, ki je takoj izjavil, da bo glasoval proti proračunu iz moralnih, gospodarskih in finančnih ter končno tudi iz političnih razlogov.

Govori senatorja Ivana Pucelja so pomenili v senatu dogodek in so govornikovim izvajanjem radi njih nepristranosti marsikdaj pritrjevali celo posamezni senatorji iz vrst vladne večine. Je namreč tudi v politiki tako, da je stvarna resničnost najmočnejša sila, ki se ji ni mogoče upirati.

Ker nam iz raznih vzrokov ni mogoče še objaviti Puceljevih značilnih, duhovitih in z ostro satiro prepletenih govorov v celoti, hočemo čitateljem podati vsaj nekatere najvažnejše izvlečke.

Šolske razmere v Sloveniji

Obširno je posvetil senator Pucelj v nevesele razmere osnovnega šolstva v Sloveniji. Referent za našo banovino pri prosvetnem ministrstvu je g. Erjavec. V svojem govoru je senator Pucelj izvajal:

— Ne mislim na šolsko pripravo prosvetnega delavca, nego prvenstveno na kulturo srca in duše. Prepričan sem, da gospod minister s to kvalifikacijo razpolaga, ker vem, da bi sicer ne sprejel visokega položaja prosvetnega ministra. Vem pa, da imamo prosvetnega referenta, ki take kvalifikacije nima, in to je tisti gospod, ki vodi danes osnovno-šolsko prosvetno politiko v Sloveniji poleg banovinskega šolskega nadzornika v Ljubljani g. Štruklja. Čuli ste panegirike (pretirane slavonspeve), ki jih je pel temu prosvetnemu referentu g. Smodej, ki nam ga je predstavil kot največjega kulturnega delavca med Slovenci. Govoril je o tem človeku kot

prosvetitelju Slovencev, ki je napisal kakšnih 30 knjig in ki mu ga ni para od Trubarja pa vse do Cankarja. Po mnenju g. Smodeja ni bolj sposobnega človeka med slovenskimi učitelji, kakor je g. Erjavec, in je le on sposoben napotiti slovensko učiteljstvo nazaj k šoli. Pri tem pa je imel g. Smodej veliko nesrečo. Izbrbljal je, da je bil sloviti g. Erjavec med drugim tudi že marksist v svoji periodi »Sturm und Drang«, da pa nikdar ni bil komunist. Trditve g. Smodeja, da je bil g. Erjavec marksist, nikdar pa komunist, so vzbudile že v soboto cele salve smeja in je ta marksist brez komunizma napisal leta 1920 tri zelo zanimive knjige, katere je morala policija zapleniti. —

Senator Pucelj je navajal razne odstavke iz teh treh knjig. Citati so vzbudili med senatorji pravo senzacijo. Nato je govornik vprašal senat:

— Ali moré biti ta človek s takim značjem, ki je pisal že take knjige, pozvan, da vodi osnovni pouk cele banovine in da skrbi za vzgojo naše najnežnejše dece in privede na pravo pot vse slovensko učiteljstvo, ki je po besedah prečastitega g. Smodeja na napačni poti?

Premeščanje učiteljstva

Dalje je senator Pucelj izvajal:

— Za časa kulturnega dela tega človeka (namreč prosvetnega referenta Erjavca) je bilo v dravski banovini premeščenih okrog 800 učiteljev in učiteljic, od teh 154 po službeni potrebi, 52 pa jih je pozval z zaupnim, svojeručno napisanim pismom banski inspektor Štrukelj, da vložijo prošnje za premestitev. Vsega skupaj je bilo premeščenih potemtakem po službeni potrebi 226 učiteljev in učiteljic ali ena tretjina vseh premeščenih. Poleg tega pa je bilo tudi mnogo starih, zaslužnih in uglednih učiteljev ponižanih, tako, da so se morali umakniti z upraviteljskih na učiteljska mesta, na korist mlajšim, često manj sposobnim, a g. Erjavcu politično bolj všečnim učiteljem. Minister prosvete je branil tako početje, češ da je po socialnih razlogih utemeljeno in da morajo beneficije šolskih upraviteljev uživati tudi mlajši in ne le starejši učitelji.

G. minister mi je izjavil, da je vse preiskal, kar sem lani v proračunski razpravi navedel. Ugotoviti pa sem mogel, da ni bil zaslisan niti eden prizadetih učiteljev, da ni bila izvedena niti ena disciplinska preiskava, kakor jo določa zakon. Kljub temu pa ministrstvo ni dovolilo učiteljem, ki so se čutili prizadeti, da se zatečejo na sodišča ter tam doženejo resnico in pravo stanje.

Ostro je govornik kritiziral poročanje »Tord«-a (dopisni urad Rafaelove družbe), ki širi v izseljenskih listih vesti o težkem polo-

žaju slovenske prosvete. Dotaknil se je še nekaterih drugih značilnih ran in se je zlasti toplo zavzel tudi za učiteljice, ki se bodo po novih določbah morale odpovedati državni službi, če se omože z neučitelji. V imenu kluba senatorjev JNS je predlagal, naj se dotični člen kot nesocialen in nehuman (nečlovečanski) črta iz finančnega zakona.

Za čast slovenskega učiteljstva

Moško in odločno je nastopil senator Pucelj proti grdemu, značajnega moža nevrednemu blatenju slovenskega učiteljstva.

Tako je povedal:

— Doživeli smo tako veliko sramoto, kakršne smo celo v Sloveniji le redkokdaj deležni. Našel se je človek, ki je javno obtožil vse slovenske učitelje z navedbo 12 nemoralnih stvari, ne da bi pri tem navedel le eno samo ime. (Odprto pismo JUJ dotičnemu poslancu je naš list že objavil. — Op. ur.) S tem je bila vsemu učiteljstvu nanešena strašna kleveta. Učiteljsko udruženje za dravsko banovino je tega gospoda ponovno pozvalo, naj navede imena, toda vse do danes je ta gospod molčal. To je tako strašna kleveta, da jo je treba na tem visokem mestu svečano obsoditi. Toda naj ve slovensko učiteljstvo, da takšen človek ne more žaliti našega poštenega učiteljstva vse dotlej, dokler ne bo vrnil notarju g. Bakoniku v Kranju onih 32.000 din, ki jih je prejel za neko intervencijo, katero sem izvršil jaz. —

Zal nam ne dopušča tesni prostor, da bi podrobno objavili ostre domislice in jedke puščice, ki jih je senator Pucelj naslavljal na nasprotnike. Ljubljanski »Slovenec« je imel dosti dela z njim in je pri tem tako izgubljal sapo, da je s senatorjem Puceljem kar »obračunal«. Seve, kakšen je bil ta obračun, vedo najbolje pri »Slovencu«, ko jim še sedaj brni nekatera grenka po ušesih, ki se je ne bodo mogli nikoli več otresti. Tudi gospod Smodej, nekdanji urednik »Slovenca« in sedanjí senator ter pri proračunski razpravi poročevalec večine, je moral slišati toliko in tako hudih kot jih nemara poleg njega prenese samo še g. Erjavec, ki je našel v g. Smodeju svojega zaščitnika. Sicer pa pravijo, da »enako se z enakim druží«, poslušajmo rajši govor!

Kmetško zadrugo — kmetom

Pri debati o proračunu kmetijskega ministrstva je po kratkem obračunu s pisanjem »Slovenca« prešel na vprašanje zadrugištva, o katerem je senator Pucelj izčrpno govoril.

— Oče srbskega zadrugištva je Mihajlo Avramović, pri nas pa sta že davno pred njim

brata Vošnjaka ustanovljala kreditne zadruge. To je bilo leta 1872. in 1873. Deset let kasneje je Mihael Vošnjak ustanovil v Celju prvo zadržno zvezo. Šele za tema dvema je prišel dr. Krek. Dočim pa je bil Vošnjakov in Avramovičev zadržni pokret naroden in socialen, so Krekove zadruge imele predvsem strankarski cilj. Strankarsko izkoriščanje zadruge pa je za to lepo idejo velika škoda in zlo. Zato je naše zadržništvo tudi prišlo tako daleč, kakor je danes. Jaz sem kot politik vedno odklanjal, da prevzamem kako mesto v upravi zadrug, ker sem mnenja, da moramo politiki prepuščati taka mesta nepolitičnim osebam.

Kmetje dolžniki in kmetje vlagatelji

— Zadržništvo je tako važna panoga našega gospodarstva, da ga ministrstvo mora resno upoštevati že zato, ker je 90% zadrugarjev — kmetov. Kreditno zadržništvo je pri nas ubilo oduševstvo. Zdaj pa se dogaja, da so kreditne zadruge uničene zaradi uredbe o kmetijskih dolgovih. Kreditne zadruge v Sloveniji nimajo namreč samo dolžnikov, marveč tudi vložnike. Dolžniki bodo odplačevali svoje dolgove 12 let. Ali naj tudi vložniki čakajo na svoj denar 12 let? Njihove vloge znašajo 1411 milijonov. Zakaj se ni našel za kreditne zadruge drugi, boljši način? Temu je vzrok popolno nepoznanje stvari ali pa še kaj hujšega. Tretjega ni. Toda zadruge je treba rešiti.

Senator Pucelj je dalje pozval kmetijskega ministra, naj stori nujne korake za rešitev zadržništva. Revizija uredbe o kmetijskih dolgovih je neobhodno potrebna. Zadruge morajo priti do denarja. Sedanje ureditve obsoja vse in tudi klerikalna zadržna zveza je slovesno proglasila, da je nesrečna.

Razgnani strokovnjaki

— Kmetijski oddelek pri banski upravi v Ljubljani je bil naravnost razgnan. Nikogar niso pustili na svojem mestu, če niso imeli usposobljenih, so namestili ljudi brez kvalifikacije. Vi poznate te razgnane strokovnjake. N. pr. Zidanška, ki je vrhu vsega še veren in pobožen človek. Tako temeljito so razgnali kmetijske strokovnjake, da tri mesece niso imeli nič predavatelja za radio. Ista je s sreskimi referenti. Ko je klerikalizem zavladal v Sloveniji, je usoda zadela tudi veterinarje. Zivinozdravnikov je bilo v Sloveniji 26, od teh so jih 13 premestili. Iz Kamnika je moral iti veterinar Rauter na Krk, da bo tam zdravil morske ribe. Goljac iz Škofje Loke je moral celo v Dolnji Lapac, tretji v Bosanski Petrovac, četrti v Bugojno, ostali v Gračanico, v Preko, v Konjic, v Stolac, v Sarajevo, na Cetinje. Vsi so izvrstni strokovnjaki in tudi pristaji JRZ so se zanje zavzeli. Zaman!

Nato je senator Pucelj živahno izvajal dalje:

— Ugotavljam, da mi nismo premestili niti enega veterinarja. Zdaj bom pa skušal ganiti srce gospodu Smodeju. Spominjam ga Rauterja, ki je Korošec in ki si je komaj rešil življenje z begom v Jugoslavijo. Bil je narodni delavec na Koroškem. Tudi g. Smodej je bil narodni delavec. Vse, kar lahko rečemo lepega o njem, je iz te dobe. G. Smodej ve dobro, da sem bil jaz zadnji Jugoslovčan, ki je obiskal pokojnega Grafenauerja. Počakajte, apeliral bom na vaše srce. Vidite, Rauter je bil sodelavec Grafenauerjev, tudi vi ste bili narodni delavec na Koroškem. Zakaj ga preganjate? Zato, ker je dober človek in dober zivinozdravnik, a ni klerikalec. Vse ga je imelo rado. Moral je iz Kamnika, ker je to zahteval Nande Novak. Nande Novak pa je »narod« v kamniškem srezu. Nande je zahteval in zgodilo se je. Ista je s Šlibarjem iz Celja. Po statističnih podatkih je imel 420 predavanj iz svoje stroke. Zanj so posredovali celo kleri-

kalni kmetje, pa ni nič pomagalo. Dr. Jerina in Drole sta glasovala pri občinskih volitvah za klerikalno listo in jima je g. Krek obljubil, da se bo zavzel za nju, pa je bilo vse zaman. Če ste jih že premestili, jim dajte vsaj možnost, da živijo. Oni so tako rekoč v konfinaciji in to v mnogo težji nego gotovi gospodje, ki so poleg visokih pokojnin prejeli še dnevnice...

Kakor vselej, kadar se je oglašil, je žel senator Pucelj tudi to pot burno pritrjevanje.

Roke proč!

Končno se je dotaknil pri tej debati tudi vprašanja Kmetijske družbe. O stvari sami smo v našem listu že poročali in čitatelji itak poznajo sedanjí položaj. — Glede Kmetijske družbe je senator Pucelj izvajal:

— Mi smo jo bili izpremenili v zadrugo in tako omogočili kmetu, da lahko sam izvaža seno, živino, sadje in krompir. Toda klerikalci ne dajo nikomur živeti, ako ni njih mišljenja. Banska uprava se je vmešala v stvar s policijo

in jo spet spremenila v družbo. Tako se naj prepreči nje gospodarsko delo. O tem bo govorilo še sodišče in bo gotovo pravica zmagala.

Prosil bi g. ministra, da vzame to družbo v zaščito tudi tedaj, kadar se razgovarjajo ministri med seboj brezobvezno. Tudi naj reče svojim ministrskim tovarišem: Roke proč od zadržništva! Kmetško zadrugo kmetom! —

Lahko bi iz te močate, vztrajne in žilave borbe v korist kmeta in podeželja, pa tudi v korist delovnega naroda sploh navedli še marsikako značilno potezo, vendar naj to za danes zadostuje.

S svojimi nastopi pri proračunski razpravi je senator Pucelj ponovno dokazal, da kmetstvo ni fraza, ampak ideja, ki mora zati in tudi bo zajela ves narod. Nobene razlike ni delal med zadolženim bajtarjem, stiskanem kmetom, preganjanim uradnikom in po nedolžnem oblatenim učiteljem. Vsi, ki delajo, so s kmetom — kot strženom družbe — narod, potreben pomoči in vreden pravice. To pa je jedro kmetške politike!

Sporazum z Italijo

Napeto razmerje med nami in Italijo, ki je trajalo že ves čas izza nastanka Jugoslavije, je bilo brez dvoma velika ovira za zdrav napredek mednarodno-politične ustalitve na jugu Evrope. Zato so se večkrat v mednarodni politiki že pojavile težnje za doseg zblizanja med našo državo in Italijo. Te težnje so zdaj na nek način zmagale in obrodile sad v obliki političnega in

Galeazzo Ciano

gospodarskega sporazuma med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Italijo.

Sporazum je bil podpisan na veliki četrtki v Beogradu. Za našo državo ga je podpisal šef vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, za kraljevino Italijo pa italijanski zunanji minister grof Galeazzo Ciano dei Conti di Certellazzo.

Celotni sporazum obsega v glavnem dva dela:

a) Gospodarska pogodba

Z njo 1. Italija prizna Jugoslaviji dopolnilne kontingente izven kontingentov, predvidenih in določenih v sporazumih, ki so bili sklenjeni pred sedanjim.

2. Jugoslavija prizna Italiji plačila v kliringu za določene specialne proizvode.

3. Obe stranki druga drugi priznava enakost v postopanju izven onega, kar izhaja iz normalnega izvajanja klavzule o največjih ugodnostih.

4. določa, da pogodbenici najkasneje mesec dni po uveljavljanju tega sporazuma sestavita stalen jugoslovansko-italijanski gospodarski odbor, ki bo izvajal kontrolo nad izvajanjem posameznih pogodbenih določb.

5., 6. in 7. točka govore o trajanju sporazuma, ratifikaciji in možnosti širšega gospodarskega sodelovanja.

To je na kratko in v glavnih obrisih vsebina gospodarskega sporazuma, ki pa je hkratu pogodbeno vezan na drugi del, to je na

b) politična pogodba

Ta pogodba obsega osem členov, od katerih določa 1. medsebojno spoštovanje skupne meje na kopnem kakor tudi pomorske meje obeh držav na Jadranu in da bo v primeru, če bi bila ena izmed njiju neizvzvano napadena od ene ali več sil, druga stranka opustila sleherno akcijo, ki bi lahko koristila napadalcu.

2. Za primer mednarodne komplikacije in če se stranki sporazumeta o tem, da so njuni skupni interesi ogroženi ali da bi mogli biti ogroženi, se zavežeta, da se bosta dogovorili o ukrepih, ki jih bosta podvzeli za njihovo očiščenje.

3. Obe državi se zavežeta, uravnati morebitne medsebojne spore mirnim polom in ne z vojno.

4. Obe pogodbeni stranki se zavežeta, da na svojih ozemljih ne bosta trpeli niti na kakršenkoli način podpirali nobene aktivnosti, ki bi bila naperjena proti teritorialni integralnosti ali obstoječemu redu druge pogodbene stranke ali ki bi bila takega značaja, da bi škodila prijateljskim odnosom med obema državama.

5. točka govori o razširjenju trgovine med obema državama;

6. določa, da v tem sporazumu nič ne nasprotuje obstoječim mednarodnim obveznostim obeh pogodbenih držav;

7. točka določa trajanje sporazuma na dobo 5 let. Odpovedni rok je 6 mesecev. Če pogodbe ob koncu pogodbene dobe nobena stranka ne odpove, se avtomatično podaljša od leta do leta.

8. točka govori o ratifikaciji.

Tak je torej sporazum in mi le želimo, da bi postal čim iskrenejši in bi za nas in sosede rodil kar največ dobrih sadov. O priliki podpisa je bilo v Beogradu mnogo slovesnosti, kakor je pač za take prilike navada. Izrečenih je bilo tudi dokaj lepih besedi. Naša želja je, da bi nam bodočnost vse te napovedi potrdila in uresničila.

Politični jetniki — svobodni

Na dan podpisa tega sporazuma so bili v Italiji izpuščeni iz zaporov, konfinacij in internacij vsi politični jetniki slovanske narodnosti. Tako torej od tega dne dalje ni nobenega Slovenca, Hrvat in ne Srba več med političnimi jetniki v Italiji. Gotovo govorimo iz duše vsega naroda, če izrazimo željo, da bi to idealno stanje ostalo trajno — Italiji in nam v ponos in blagor.

Naša narodna manjšina v Italiji

Umljivo je, da se je vsa naša javnost zanimala za položaj slovenskega, hrvaškega in srbskega življa v Italiji po sporazumu.

Glede tega je izjavil italijanski zunanji minister, da se bodo v najkrajšem času pokazale povoljne posledice. Italijanske oblasti so že izdale navodila glede pouka in uporabe našega jezika in tudi glede uporabe našega jezika pri bogoslužju.

Za naš življenj bo to pomenilo vsekakor znatno olajšanje. Dovoljene bodo menda tudi leposlovne knjige, nepolitični listi in nekatera gospodarska in kulturna društva, oziroma ustanove. Tekom časa so predvideni tudi v šolah posebni tečaji za naš jezik. Vse to pa bo seveda šele sproti določeno.

Glasovi opazovalcev

Sporazum med našo državo in Italijo je bil dogodek, ki je vzbudil zanimanje vse Evrope.

V Nemčiji menijo, da se nova pogodba ne sme smatrati kot preobrat v jugoslovanski zunanji politiki, ker se ne dotika dosedanjih političnih zvez obeh pogodbenih držav.

V Angliji pravijo, da je novi sporazum popolnoma v skladu z angleško politiko na Sredozemskem morju.

V Franciji se je del tiska ob napovedi sporazuma razburil. Francoska vlada je sedaj izdala uradno poročilo, v katerem pravi, da je bilo to razburjenje popolnoma neutemeljeno. Nikjer ni razloga za dvom o zvestobi Jugoslovije do Društva narodov ter njenih zaveznikov Francije, Male antante in Balkanske zveze.

Romunija in Češkoslovaška ugotavljata prisrčne odnose do Jugoslavije. V pogajanjih za zблиžanje med Jugoslavijo in Italijo vidita obe dragocen prispevek za ustalitev razmer v srednji Evropi.

Kakor otroku, ko ga prinesemo od krsta, želimo vso srečo, čeprav se ne moremo napovedati njegove življenjske poti, tako tudi temu detetu — jugoslovansko-italijanskemu sporazumu želimo — srečno bodočnost.

Vsem, ki iščejo dela v tujini!

V stiski, v kakršni živimo, je skoraj naravno, da mnogi naši ljudje trdno verujejo in pričakujejo, da bodo našli kaj dela in zaslužka kje na tujem. Zlasti vzbujajo upanje Perzija, Francija in Kanada.

Da si ne boste tisti, ki iščete dela, povzročali v svoji stiski še stroškov, ki vam ne bodo nič hasnili, pomnite tole:

Perzija je vzela samo okoli 100 odlično kvalificiranih zidarjev in tesarjev v delo. Vsak je potreboval za to 8.000 Din. S tem je izseljevanje v Perzijo za zdaj končano.

V Francijo gredo običajni vsakoletni kmetški sezonski delavci iz Prekmurja, ki so tam že udomačeni, ali taki delavci, ki jim je kakšen znanec ali sorodnik priskrbel na francoskem delovno pogodbo, potrjeno po delovnem ministru v Parizu. Brez take pogodbe ni moči dobiti ne potnega lista, ne vizuma francoskega konzulata.

V Kanado gre lahko tista kmetška družina, ki pošlje poprej z dovoljenjem našega finančnega ministristva tisoč dolarjev v Kanado, da se zanj kupi za ta denar kakšna kmetija (farma). Šele nato dobi iz Kanade priselitveno dovoljenje.

Vse druge vesti so neresnične ali vsaj močno pretirane.

Vsakdo, ki je morda plačal kakšnemu agentu ali posredovalcu v navedenih primerih kakšen znesek, naj to naznani izseljenskemu referentu kr. banske uprave v Ljubljani, da vzame oškodovance v zaščito in pomaga čimprej spraviti prevežane agente pod ključ.

Pregnan in uničen

ali Kako je *Pejček Zmazek* izgubil svoje prebivališče

Doma in drugod

Proračun

je bil v senatu sprejet brez vsakih sprememb preteklo sredo zvečer.

Na stvarne in temeljite kritike opozicijskih senatorjev sta osebno odgovarjala predsednik vlade dr. Stojadinović in notranji minister doktor Korošec, videč, da gospod Smodej ni kos tej nalogi in da jima je s svojim nastopom več pokvaril nego popravil. Tudi senator dr. Kotur iz Vojvodine, ki so mu dali spisan govor v roke in ki bi naj z njegovo pomočjo obračunal s Pucljem in dr. Kramerjem, se ni obnesel in je napravil najslabši vtis. Kajti je govoril o stvareh in o razmerah v Sloveniji, ki so mu ravno toliko znane kot španske, pa je zato izgledala vsa reč dokaj neresna.

Zemljoradniki

skupine Joce Jovanovića so imeli preteklo nedeljo več zborovanj po Srbiji in Sremu. Na vseh zborovanjih so govorniki poudarjali potrebo po edinstveni politični organizaciji kmetov brez razlike na vero in pleme iz cele države.

Bivša HSS

je sklicala na velikonočni ponedeljek zborovanje svojih pristašev iz Sarajeva in okolice. Na shodu je govoril sodelavec dr. Mačka, sarajevski odvetnik dr. Juraj Sutej.

Izvenparlamentarna opozicija

Pred nekaj dnevi je potoval skozi Zagreb prvak bosan. zemljoradnikov banjaluški zdravnik dr. Čubrilović. V Zagrebu se je ustavil in obiskal dr. Vladimira Mačka, s katerim je imel dolg političen razgovor. Po sestanku je dr. Maček izjavil, da je pooblastil dr. Čubrilovića, da ponovno stopi v stik s predstavniki beograjske združene opozicije in posreduje med njo in zagrebško opozicijo.

Vsi dosednji razgovori med obema skupinama so ostali brezuspešni in od vse javnosti pričakovanega sporazuma ni bilo. Dr. Čubrilović je sedaj pooblaščen, da načne ponovno vprašanje sporazumevanja med eno in drugo skupino izvenparlamentarne opozicije.

Prihodnja seja narodne skupščine

se bo vršila že sredi meseca aprila, kakor sporočajo beograjski časopisi.

Hrvatski klerikalci

Na Hrvatskem klerikalizmu ni bil nikdar močan. Hrvatski kmet ni dovteten za politično nadvlado in diktature duhovščine. Preveč je politično zrel in pameten. Preveč je stanovsko, narodno in politično zaveden, kakor pa da bi pomagal plesti bič, ki bi ga vse življenje tepel ali gradil ječo, v kateri bi sam trohnel stoletja. Klerikalizem se hrvatskemu kmetu sicer ponuja, da, zelo se mu vsiljuje, ali dosedaj se hrvatski kmet tej nesreči uspešno upira. Za uspešno borbo proti klerikalizmu se mora hrvatski kmet zahvaliti v prvi vrsti in skoro izključno velikemu voditelju, mislecu in političarju Stjepanu Radiću. V svoji uspešni borbi se mora zahvaliti krepki organizaciji, ki se razteza na vse vasi, na celo deželo, kjer prebivajo hrvatske kmetije in ki jo je v preteklem desetletju prepojil Stjepan Radić s svojim duhom.

Hrvatski klerikalci so začeli zadnje čase ostro borbo proti kmetskemu pokretu. Po svojem časopisu brezobzirno napadajo posamezne voditelje kmetskega pokreta in jih naganjajo z brezverci in sličnimi imeni, ki so se jih naučili pri slovenskih sosedih, kjer dobivajo tudi potuho in podporo.

Tej brezobzirni borbi se je odločno postavilo po robu vodstvo b. HSS, ki v svojih govorih zavrača vse očitke in brez ovinkov poudarja, da hrvatskega kmeta ne bo nikdar zajahal klerikalizem.

Breme prenosnih taks

Izmed neštetihih bremen, ki težijo našega kmeta, je prav posebno hudo breme prenosnih taks. Mnogo je takih slučajev, da sin ne more prevzeti posestva po očetu zato, ker nima denarja, da bi plačal prepisne takse v zemljiški knjigi. Sin se ne more poročiti in naravni razvoj življenja na kmetiji zastaja. Kmetška dru-

žina se ne obnavlja, kakor bi bilo potrebno, delovne moči se krčijo in kmetija utrpí veliko škodo, s tem pa trpi splošno kmetijstvo in narodno gospodarstvo.

Naš senator Ivan Pucelj se je ob priliki načelne proračunske debate dotaknil tudi tega važnega vprašanja in rekel, da naš kmetijski narod najtežje prenaša prenosne takse na dediščine, ki predstavljajo največje dajatve na vasi. Na te državne takse je pribita še 50 % banovinska taksa.

Kaj pomeni prenos kmetije na sina? Breme, delo, skrb. In potem, kaj dobi tak mlad gospodar, ki je nasledil očeta? Kmet je suženj svoje zemlje. On mora to zemljo držati zato, da jo obdeluje, da mu daje hrano, da ustvarja nov rod in potem, ko je dovršil svoje življenje, ga čaka ista dolžnost, da jo izroči zopet svojem sinu nasledniku. In to se ponavlja iz roda v rod, ako so bili poštenj, zavedni in zvesti svoji grudi in svojemu rodu.

Kadar na vasi gospodar umre, navadno zapusti nekaj dolga, ki ga je napravil bodisi v starosti radi bolezní bodisi da je zapustil ostalim otrokom po nekaj dote, pride najprej v hišo eksekutor, ki zahteva 18.000 dinarjev, ako je posestvo ocenjeno na 200.000 dinarjev. Od kod naj dobi mladi gospodar to vsoto, da bi mogel prevzeti nasledstvo?

Zato bi bilo prav in koristno, da bi se prenosne takse na kmetije znižale na najnižjo stopnjo, ako jih ni mogoče povsem odpraviti.

Afer ni konca ne kraja

Kasacijsko sodišče v Zagrebu je odredilo, da se postopanje v zloglasni našiški aferi glede nekaterih delov procesa obnovi.

Ponovno bo sedaj o teh aferah obravnavalo zagrebško okrožno sodišče. Zagovarjati se bodo morali skoraj vsi glavni obtoženci iz prvega našiškega procesa.

V glavnem se jim očita uničevanje uradnih dokumentov (aktov, listin) in podkupovanje uradnih oseb.

Razprava se bo začela 19. aprila in bo trajala kakih 14 dni. Gospodje — siromakov namreč ni vmes — se bodo trudili seveda na vse načine in dokazovali svojo nedolžnost. Kako se jim bo to posrečilo ali ponesrečilo, bomo videli, ko bo izrečena sodba.

Decentralizem pri denarju

»Pri skledi se ljubezen neha«, pravi star pregovor, mi bi pa še dostavili: »Pri mošnji se pa centralizem začne.«

V eni zadnjih številčk »Hrvatskega dnevnika« čitamo namreč tole ugotovitev:

»Na glavni skupščini Privilegirane agrarne banke je bil po dopolnilnih volitvah izvoljen v upravni odbor samo en Hrvat. Razen njega sta v odboru že od poprej Anton pl. Mihalovich in prof. Miroslav Kulmer. PAB ima danes izjemen položaj zaradi likvidacije kmetijskih dolgov. Zato tudi hrvatskemu kmetu ni vseeno, kdo je v vodstvu te banke. Veleposestnika Mihalovich in Kulmer bi naj bila nekaka predstavnika hrvatskega kmeta in zaščitnika njegovih interesov! Poleg njiju so v upravnem odboru po veliki večini ljudje, ki imajo še mnogo manj zvez z interesi hrvatskega kmeta, kakor ta dvojica. V vodstvu PAB niso zastopani oni kmetje, ki so danes privežani na to banko s 500 milijoni dinarjev. V banki velja centralističen sistem poslovanja in uprave. Zadnja glavna skupščina ni prožila dokaza, da se bo ta sistem spremenil.«

Ali naj k temu poročilu še kaj dodamo? Mislimo, da ne, ker bodo to lahko storili naši čitatelji sami. Rečemo samo, da je včasih koristno, malo razmišljati o teh rečeh.

Kaj se godi po svetu

Na nedavnem sestanku Male antante v Pragi je bilo naglašeno, da ta zveza že dve leti proučuje temelje za sodelovanje podonavskih držav.

Češkoslovaška je sklenila v Romuniji ustanoviti podružnico Škodovih tovarn. Ta bi v primeru vojne z orožjem oskrbovala vse članice Male antante.

V Španiji

so republikanci s protiofenzivo zaustavili nacionalistično prodiranje pri Cordobi. Tako je videti, da je tudi zadnja Francova ofenziva, peta po vrsti, končana z neuspehom.

Slika po »Jutru«

V Mariboru umrli javni nacionalni delavec in bivši narodni poslanec dr. Ljudevit Pivko

Proti Japonski

Po poročilih japonskih listov je prišlo do sporazuma med rusko in kitajsko vlado. Sporazum med drugim določa: 1. Sovjeti ne bodo v bodoče več podpirali kitajskih komunistov. 2. Ureditev vprašanja položaja komunistične stranke na Kitajskem je notranja zadeva Kitajske, ki ga bo po svoje uredila vlada v Nankingu. 3. Sovjetska vlada priznava kitajsko nadoblast

Bivši španski kralj Alfonz III., ki se je baje po petletni ločitvi zopet spravil s svojo familijo

nad Sinkiangom. 4. V Zunanji Mongoliji ostane pri sedanjem stanju. 5. Obe vladi bosta sporazumno delali na zjamčenju varnosti v Pacifiku (Tihem oceanu).

Listi naglašajo, da se je Rusiji s tem posrečilo prekrizati japonske račune na Kitajskem.

Anglija

je sklenila radi nastalega položaja, da se brodovje v Gibraltarju ojači z enolami angleškega brodovja iz domovine (home fleet), del gibraltarskega brodovja odide na Malto, del brodovja iz

Malte pa ojači ostale angleške luke v Sredozemskem morju. Trenotno še ni mogoče presoditi, kako daleč merijo te izredne odredbe angleškega vojnega brodovja.

Papeževa okrožnica

ali enciklika nemškemu škofu je povzročila v narodno socialističnih krogih mnogo razburjenja. Okrožnico so listi objavili kmalu po encikliki zoper komunizem in brezboštvo in je napravila v vseh rimskih krogih najgloblji vtis. Papež je pa letos prvič izdal ločeno encikliko o komunizmu in o položaju katoliške cerkve v Nemčiji. V encikliki nemškemu škofu odklanja papež vsak program, ki bi se naslanjal na božanstvenost države.

Rana našega kmeta

Pod tem naslovom se anonimni pisec v zadnji številki »Domoljuba« razburja nad našim kmetom, ki kar neče in neče slepo slediti po potih, ki mu jih priliznjeno kaže neka medena frakarija (gospoda?). Zlasti se huduje nad »liberalno miselnostjo«, ki se je vgnezdila v naši vasi. Čeprav članek zaključuje z vzdihom, da »v njej (liberalni miselnosti) ni nič duha iz Kristusovih postav«, vendar sleherni pismen Slovenec ve, da se niti vsi oni modri sotrudniki, ki se gnetejo okrog »Domoljuba«, sami ne morejo spominjati, koliko stokrat so zapisali, da je n. pr. Sokol liberalen, brezverski, nemoralen itd. — zaman pa smo v »Domoljubu« čakali, da bo poročal o neprijetni zadevi v narodni skupščini, kjer je bilo ugotovljeno, da je g. dr. Korošec že dolga leta častni član Sokola!

Da je dr. Korošec častni član Sokola, je sicer v redu — obojamo pa tako dvorezno prakso v Sloveniji, po kateri prav zares ne veje »nič duha iz Kristusovih postav!«

Nadalje »Domoljub« neprestano piše o zgredjenih potih, ki smo jih »samostojneži« hodili vso povojno dobo. Oh, kako zelo se moti vsak, kdor nas ima za tako naivne, da bi ne znali razlikovati onih potov od teh, ki jih v potu svojega obraza sedaj zagovarja brižni »Domoljub«. Da mu bo prihranjena ugotovitev, da tudi v tem pogledu (iz naših navedb) »ni nič duha iz Kristusovih postav«, naj kar vpraša za mnenje prvega kmeta, ki ga bo srečal na cesti — in takoj se bo prepričal, kje pogrešamo »duha iz Kristusovih postav!«

In kje tičijo največje ovire, da v zadrugah ustanovah ni one potrebne složnosti? Kar pogledimo okrog sebe in videli bomo, da zadruga še najbolje uspeva tam, kjer jih vodimo kmetje sami, ali pa če v njih sodeluje duhovnik ali učitelj, ki se ne peča z dnevno politiko (strankarstvom!)

Nešteto krat je že bilo ugotovljeno, zakaj »se je pričela kmetijska skupnost in smisel za skupne korake usodno razdirati.« Da bo javnost tudi pri tej priliki videla, kje »ni prav nič duha iz Kristusovih postav«, izjavljamo, da smo (upam prav vsi) kmetje, čitatelji »Kmetkega lista« pripravljani, biti prvi na sestanku resničnih kmetov, ki naj ga pisec gornjega članka omogoči s posebno objavo v »Domoljubu« in »Kmetkem listu«, v kateri naj poda jamstvo, da se ne bo z njegove strani niti najmanj skušalo vplivati na svoboden potek razgovora, ki se ga smejo udeležiti izključno samo kmetje!

Oba lista naj pričneta objavljati dopise (v originalih) pod posebnim poglavjem, n. pr. »Kmetje pišejo« in v katerega imajo pravico prispevati samo dopisniki, ki se praktično preživljajo izključno z zemljo in brez ozira na njihovo politično prepričanje. Naj torej kmetje sami sodimo in obsodimo, kdo nam želi v resnici dobro!

No, ljubeznivi »Domoljub«, sedaj bomo pa še enkrat več videli, »kje ni nič duha iz Kristusovih postav!«

Tine.

Kmetška mladina

Grahovo

Kot že objavljeno, se je vršil v dneh od 1. do 14. marca pri našem društvu kmetških fantov in deklet pri krojevalni tečaj, katerega je redno obiskovalo 15 naših ukaželjnih kmetških deklet. Pa tudi gospodinje-matere so pokazale veliko zanimanje za tečaj, kar je živ dokaz, kako potrebni so taki tečaji in kako koristno delo vrši naše društvo.

Tečaj se je vršil pod vodstvom spretnih in neumornih roke tov. Anice Horvatičeve, ki je prihitela med nas »krašovce« iz lepe zelene Dolenske, da vseje med vrste naših deklet novega semena in moči v tej neprestani borbi za življenjski obstoj. Na tečaju so se dekleta vadile teoretično in praktično v prirobovanju ženskega, moškega in otroškega perila, dalje v vezenju namiznih prtov, zaves, pletenju nogavic, rokavic itd., kar bo vse služilo v veliko korist našim dekletom kot bodočim gospodinjam in materam. Program tečaja je bil izpolnjen še z dvema predavanjima, namreč: »Početek jetike in nje razvoj v človeškem organizmu«. Predaval je učitelj g. Stane Novljan ter: »Splošno vrtnarstvo in cvetličarstvo«, predaval bivši šolski upravitelj g. Franc Mercina. Obe predavanji sta bili od strani tovarišev in tovarišic dobro obiskani.

Ob zaključku bi se imela vršiti razstava izdelkov pri krojevalnega tečaja. Razstava pa se ni vršila, čeprav je bila pravilno prijavljena sreskemu načelstvu.

Za odhodnico tov. Anici Horvatičevi so dekleta napravile lep poslovljni večer s čajanko. V imenu društva sta nagovorila tov. tečajnice: tov. preds. Jakob Šilc in tov. tajnik Lojze Ule, omenjajoč velike napore, s katerimi smo se morali boriti, predno smo mogli tečaj otvoriti. V imenu dekleškega odseka je nagovorila tečajnice še tov. načelnica Anica Kraje. Tov. Horvatičeva pa se je vsem tečajnicam zahvalila.

Mimo grede naj omenimo še to, da je bil naš tečaj z odlokom kraljevske banske uprave v Ljubljani prepovedan. Tečaj smo morali prekiniti. Po dveh dneh odmora pa se je tečaj zopet redno nadaljeval, ko smo na ponovno prošnjo dobili dovoljenje. V zadoščenje nam je, da se je tečaj vršil. S tem smo dokazali vsem našim nasprotnikom, da je kmetško-delavska mladina s svojim gibanjem na pravi poti, ter da bo naše, z žrtvami posejano delo rodilo toliko večje uspehe. Brez žrtev ni zmage — brez dela ni napredka! Zemlja je naša in mi smo z njo!

Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah

IV. redni občni zbor našega »Društva kmetških fantov in deklet« se je vršil dne 19. marca (na Jožefovo) ob 8. uri dop. v gostilni Senčar v Juršincih.

Iz poročil društvenih funkcionarjev smo slišali, da je društvo v preteklem letu kljub oviram in težavam prav zadovoljivo delovalo. Gospodarska predavanja, izleti, zborovanja, ki smo jih imeli, so zadostni dokazi, da je društva na pravi poti. Posebno dobro je delovala v preteklem poslovnem letu društvena knjižnica.

Mnogi naši neprijatelji so računali, da bo odbila našemu društvu letos življenjska ura, pa so se še zaenkrat pošteno zmotili. No saj bi ne bilo čudo, kar počnejo proti nam gotovi elementi. Eni slepijo zlepa, drugi zgrda, tretji s podkupovanjem itd. Čudimo se samo, zakaj ves ta prazen trud, saj nismo storili nikomur nobene škode in ne prizadejali nobene krivice. Naš občni zbor je sklenil, da gremo preko vseh teh ovir

— delali bomo kakor doslej z železno voljo za blagor kmetške mladine, ponos in povzdigo naše vasi.

Novi odbor je sestavljen takole: predsednik Toplak Janže, podpredsednik Horvat Anton, tajnik Hole Franjo; namestnika Družovič Anton, Janžekovič Martin, blagajnik: Hole Alojzija, odborniki: Geč Martin, Čeh Ivan, Muršič Liza, Zmauc Franc; nadzorstvo: Čuček Anton, Kolarič Anton.

V večini odbora so starejši fantje in naši dobri gospodarji, od katerih pričakujemo krepkega društvenega udejstvovanja, zlasti na gospodarskem in prosvetnem polju.

Mi gremo naprej!

Šinkov turn

Naše društvo kmetških fantov in deklet je imelo pretekli teden svoj peti redni občni zbor. Po izčrpnih poročilih društvenih funkcionarjev smo izvolili odbor. Za predsednika je bil izvoljen tov. Kristan Viktor, za podpredsednico in načelnico ženskega odseka tov. Seršen Metka.

V preteklem letu smo priredili tekmo koscev, ki je prav lepo uspela. Društvo je sodelovalo pri vseh okrožnih prireditvah in imelo tekom leta več sestankov.

Za bodoče smo sestavili delovni načrt, s katerim hočemo poglobiti in razširiti znanje naših članov, utrditi njihovo zavest in pojačati kmetško slogo in skupnost naše vasi. Z graditvijo kmetške kulture hočemo dokazati našim nasprotnikom, kako neupravičeni so njihovi napadi na naše društvo in da njihovo početje služi edino le izkoriščevalcem kmetškega in delavskega stanu.

Orla vas

Zimski meseci so že končali. Naše »Društvo kmetških fantov in deklet« je ves zimski čas pridno uporabilo.

Začetku meseca decembra so pričela dekleta s tečajem za izdelavo iz rafije. Ta tečaj je trajal 3 dni in ga je vodila tov. Lojzka Jarnovičeva. Izdelala so se razna kvačkana ročna dela kot iz volne tako: torbice, »cekanjice«, različne škatle, blazine itd. Predmeti so izdelani iz barvane rafije in polakirani ter so zelo čedni. Dekleta so tov. Jarnovičevi prav hvaležne, saj se je vršil tečaj v prav domačem razpoloženju.

Drug tečaj, ki se je vršil proti koncu meseca decembra, je bil tedenski kuharski tečaj pod vodstvom tov. Potočnikove. Vršil se je p i lov. Fondovih v St. Rupertu. Dekleta so se vadila v kuhanju, pripravljanju in serviranju različnih jedi, tako »d najpriprostejših do boljših jedi, po želji tečajnic. Žal je bil čas kratko odmerjen. Tov. Potočnikova je vodila tečaj z vso skrbjo in ljubeznivostjo, za ves njen trud prav iskrena hvala! Prav tako pa smo dolžni zahvalo tudi še Fondovim, ker so nam z vso prijaznostjo brezplačno odstopili prostore za ta tečaj.

S 15. januarjem pa smo pričeli skupen kmetijsko-gospodarski tečaj, ki traja še sedaj. Vsak teden nastopajo tovariši in tovarišice kot predavatelji z raznimi predavanji iz kmetijstva, poljedelstva, sadjarstva, vrtnarstva, živinoreje, združništva itd. Članstvo redno obiskuje ta predavanja z velikim zanimanjem.

Dekleta pa vodijo same še posebej tečaj za šivanje in ročna dela. Med sabo tekmujejo, katera bo izdelala lepše in več, toda le priprostih stvari, saj v izdelavi dragocenih stvari ne more tekmovali naše kmetško dekle.

Po možnosti bo prihodnji mesec iz vseh izdelanih predmetov prirejena skupna razstava.

Med tem časom je izstopil iz naše srede naš agilni tovariš in odbornik Ivan Cizej iz St. Ruperta. Poročil se je z gđ. Pavlo Lobnikarjevo. Bil je kmalu po ustanovitvi član društva in vsekoli zelo delaven in ga bomo pri delu zelo pogrešali. Želimo mu obilo sreče in upamo, da bo ostal še vnaprej zaveden pristaš naše misli.

Naš letni obračun pa bomo polagali sredi meseca aprila.

Št. Jernej

Prošle dni smo imeli tudi mi svoj redni občni zbor. Kakor vsako leto je tudi to leto vzdignil mnogo prahu. Od vseh koncev so agitali zanj eni za, drugi proti, celo nekaj groženj je bilo. Toda pogumno se je zbrala četa k znamenemu borcu za kmetške pravice tov. Reclju Janku, da slišijo obračun preteklega leta in da se pogovore nadalje o dosegi svojega smotra.

Tov. predsednik je otvoril občni zbor in prav toplo pozdravil zastopnika Zorka Cvetka od novomeškega pododborja. V preteklem letu nismo obesili našega dela na veliki zvon, pač pa smo nato njivo očistili plevela in ljulike, ki ga je odnesel veter tja, kamor spada. Naša njiva pa čaka novega dela in nove setve, očiščena in pripravljena.

Šest članov in članic smo poslali na tečaje, da si pridobimo novih dobrih in izklesanih delavcev, kajti delo, ki nas čaka, je veliko in naporno.

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: preds. Bratkovič Franc, podpreds. Gorenje Vinco, tajnica: Kovačič Pepca, blagajnik: Hudoklin Cvetko, odborniki: Turk Karel, Brudar Karel, Kovačič Janez. Načelnica žen. odseka: Krhin Justa. Revizorja: Štemberger Franc in Štemberger Ana.

Za bodoče leto smo si stavili v svoj program: tekmo koscev, ki naj bo dokaz naše borbenosti in razstavo pridelkov, ki naj bo dokaz naše delavnosti.

K zaključku občnega zbora nam je še tov. preds. novomeškega pododborja Zorko Cvetko v kratkem a jedrnatem govoru predložil velikanski pomen kmetške združnosti za prospeh stebra države — kmeta.

Razšli smo se z velikim navdušenjem za delo in z mislijo v srečo: »Čim bolj se zatira ideja, tem lepša in odločnejša je borba zanj.

Dramlje pri Celju

Kako znano, naše Društvo kmetških fantov in deklet prav pridno deluje. Poleg drugih važnih prireditev, se vrši tudi trimesečni dekleški tečaj za ročna dela pod vodstvom naše marljive sodelavke tov. S. Jarnovičeve. Dekleta se za tečaj zelo zanimajo in bodo tudi svoje delo pokazale na tozadevni razstavi, ki bo ob priliki društvene prireditve dne 11. aprila. Vse delo v zimski dobi hočemo namreč na primeren način zaključiti. Na ta zaključek vabimo vse kmetške pokretaše, posebno pa društva: Vojnik, Frankolovo, Škofja vas, Sv. Jurij ob j. Z., Šubečna, Trnovlje, Teharje, Ponikva ob j. Z., Loče pri Poljčanah, pododbor Slov. Konjice in vse tiste, ki naše delo upoštevajo. Da bomo mogli obiskovalcem naše prireditve nuditi zadosten užitek, smo določili sledeči spored: Od 8. do 14. ure pop. razstava ročnih del. Ob 15. uri je pričetek pevskega koncerta (poje društveni moški pevski zbor). Poleg naše »Kmetške himne« bodo fantje zapeli tudi več narodnih pesmi. Po koncertu pa se vrši v društvenih prostorih zaključek dela v zimski dobi s kmetško veselico.

Tovariši in tovarišice! Dan 11. aprila t. l. je dan Društva kmetških fantov in deklet v Dramljah. zato se odločite prav vsi, da nas ob tej priliki posetite! Važno je, da se med seboj spoznamo in poglobimo tovariške vezi, zato kličemo vsem kmetškim pokretašem: »Na svidenje 11. aprila v Dramljah«!

Donačka gora pri Rogatcu

Predno odidejo naši fantje k vojakom, bo Društvo kmetških fantov in deklet vprizorilo lepo igro iz kmetškega življenja »Užitkarje«, in sicer v nedeljo 4. aprila ob 3. uri popoldne in ob 8. uri zv. v Brezinškovi dvorani v Rogatcu. Fantje in dekleta kakor tudi ostali prijatelji kmetško-mladinskega gibanja najvljudneje vabljene k obilni udeležbi!

Ker so ugodne zveze z Rogatcem, se oddaljeni laško poslužite vlaka. — Na svidenje!

Frankolovo

Društvo kmetijskih fantov in deklet je imelo dne 21. marca po rani maši svojo 9. redno letno skupščino. Tovariš predsednik Bračič je v pozdravnem govoru otvoril občni zbor ter pozdravil tovariša Lojzeta Vrečkota iz Škofje vasi kot delegata vojniškega okrožnega pododbora D. k. f. i. d. Nato je podal letno poročilo in omenjal, da se mora društvo boriti s težkočami, ker je pač v našem kraju velika stiska za denar. Z veseljem je pa poročal, da smo si pridobili sobo, v kateri imamo lahko razne sestanke, vaje za igre itd. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: preds.: tov. Bračič Bernard, podprds.: France Znidar, tajnica: Pavlika Medvedova, blagajnik: France Znidar. Odbor: Stanko Skrlavnik, Stanko Jošt, Vrenko Ivan, Karel Brecl in Ferdo Potočnik. Člana nadzorstva za Mila Stukeljca in Franc Potočnik. Ženski odsek pa tvorijo Pavla Medvedova, Gelika Bračičeva, Micika Potočnikova, Julka Špegličeva in Verica Šimončičeva.

Pri slučajnostih se je razpravljalo, da se zdaj društvo vadi z igro »Prisega o polnočic«, a ne dobimo v dvorani Društvenega doma prostora. Ljudje, ki se na videz kažejo kot verne kristjane, pravijo, da v enem gnezdu ni prostora, da bi dva ptiča valila. Te besede so pa dale našim fantom in dekletom toliko poguma, da so naredili trden sklep, v katerem bomo lahko svobodno valili kakor bomo hoteli! Samo mimogrede naj omenimo še, ko smo kmetje dajali darove, t. j. i. dr. za Društveni dom, nismo prav nič vprašali, kateri ptič bo v tem gnezdu valil. Dajali smo samo iz ljubezni do bližnjega v trdni veri in pričakovanju, da bo društveni dom služil vsemu Frankolovemu za povzdigo prosvete in našega gospodarstva!

Dopisi

V belem grobu

Devet mrtvih

Letošnji velikonočni dnevi so nam prinesli eno največjih planinskih nesreč, kar jih pozna naša mlada zimsko-sportna zgodovina. Na slalom-ske tekme se je odpravilo v ponedeljek 27 mladih ljudi na Storžič. Tam jih je pod tako zvanim Skarjevim robom malo čez poldne zajel plaz, ki je zahleval 9 človeških življenj, medtem ko se je ostalih 18 udeležencev srečno rešilo.

Pot v spomladanskem času, ko prevladuje vlažno južno vreme, je vedno smrtno nevarna radi plazov. Zato naj bi bila preumiljiva nesreča vsaj trajen opomin in šola za bodočnost.

Udeleženec Avgust Primožič, ki je srečno ušel smrti, pravi, da so bili doslej v kraju, kjer se je pripetila nesreča, plazovi skoraj neznani. Niti lovci ne pomnijo, da bi se kdaj tam trgali plazovi. Udeleženci so bili zato tako brez skrbi, da so veselo prepevali in vriskali, ko se jim je že bližala smrt. Plaz je zajel precej na široko in je le srečno naključje, da udeleženci niso hodili v strnjeni vrsti, preprečilo še hujšo nesrečo.

Smrtno so se ponesrečili: 17 letni Miron Ovsenek, 16 letni kovaški vajenec Vinko Lombar, brata Rudolf in Viljem Plajbes, Jože Mladič, Kristl Stegnar, 22 letni kovač, 35 letni predilniški delavec in družinski oče Vinko Šarabon, 15 letni Adalbert Ahačič in 32 letni čevljarški pomočnik Slavko Kostanjevec. Vsi so doma iz Tržiča, vsi so bili navdušeni za lepoto planin, za vsemi zaman ihte in žalujejo hudo prizadeti svojci.

Doslej so odkopali in prenesli v Tržič šele dve trupli. Na delu je nad 100 reševalcev, med njimi tudi 53 mož broječa vojaška reševalna četa planincev iz Škofje Loke. Plaz je dolg 600 m in globok povprečno 6 metrov.

Odkopavanje trupel je bilo težavno, ker so se plazovi ponavljali. Zdaj se je sneg umiril

in bodo reševalci kmalu oteli še ostale žrtve iz naročja belega groba.

Tržič, Gorenjska in vsa naša javnost sočustvuje in želi, da bi se v bodoče v zimskem športu ukrenilo vse, kar more preprečiti tako žalostne dogodke.

Jz Rudnika

Nad 50 hišnih družin naših sosedov na Laverci ni imelo letos po starem slovanskem običaju blagoslovljenih jestvin za velikonočne praznike. Blagoslov se je vršil za Laverco že od pamtiveka v hiši, ki je sedaj last g. Ogrina. G. župnik je ob določenem uri sicer dospel iz bližnjih vasi, kjer je blagoslovljal jestvine. Gospodinje, ki so čakale na blagoslov pred hišo g. Ogrina, so prosile g. župnika, da blagoslovi jestvine kakor običajno tudi njim. G. župnik pa ni na njih prošnjo niti odgovoril in se peljal kar mimo njih s kolosom dalje proti Rudniku.

G. župnik se je baje odločil, da ne gre v hišo g. Ogrina in je določil prostor za blagoslov v šoli na Laverci, s čimer pa se tukajšnje kmetško ljudstvo ni strinjalo.

S takim prezirljivim postopanjem se sedaj g. Ogrinu izkazuje hvaležnost za napravo nove opreme v zakristiji, katero je dal napraviti on na lastne stroške pred par leti in se je govorilo takrat, da ga je stala nad 6.000 Din. Res, nehvaležnost je plačilo tega sveta.

Mladič

Obsojamo taka dejstva

Neka sumljiva dejstva, po moje obreko-vanja, ki so bila s prstom nalajšana na neki papirnati cap, ki prihaja na dan nekje ob severni meji, se obreza name in me zmerja s priimki, ki si jih niti cigani med seboj nikdar ne privoščijo. Ta capa, ki krade čast in ugled vsakemu poštenjaku, laja name in mi pravi: da smo kmetje, še posebej pa mladiči, ki se upamo politično in gospodarsko otresti pijavk in pokvarjencev, »navadna liberalna klika«. To po mojem mnenju ni prav! Prepričan sem kakor mi v nebesih Bog pomagaj, da je bil naslov na cap dober — samo dejstva bodo sodila in obsojala prej pi-fjavke in pokvarjence kakor nas poštene in vse časti vredne slovenske kmete. Pravim pa zmiraj in pri vsaki priliki, da se tiči poznajo po perju, a po petju pa še bolj.

Kljub lepemu vremenu je gemelo

Sv. Jožef nam je prinesel res lep solnčen pomladanski dan, pa sem jo mahnil brez cepa na rami kar čez hrib v vojniško faro, da obiščem tam živečo svojo staro teto Žefo in ji voščim dočakani veseli god, kakor se pač zlahti šika. Primaham jo v Vojnik ravno do ranega sv. opravila v vojniški farni cerkvi. Prepričan, da je teta Žefa pri maši, vstopim tudi jaz, da čujem božjo besedo. Poslušam, poslušam, pa se mi je zdelo, da prav ne čujem, nič od sv. Jožefa, nič od božjih resnic; pač pa sem slišal veliko o nekih društvih, veselicah, o nekih kmetijskih fantih in dekletih in celo to, da je to samo pohujšanje, da so čisto brez ozira proti veri, da jih skoz in skoz nič prida ni. Povdarjalo se je na vso moč, kam se naj mladina vpiše, da se jo bo vodilo na levo in desno po pravi poti.

Pri nas, to se pravi v moji domači fari kjer sem doma, nam vedo gg. dušni pastirji še vedno lepo o Bogu pridigovali; tu pa na tako veliki praznik kakor je sv. Jožef, pa niso vedeli, bog mi grehe odpusti, o tem svetem možu, nič povedati. Jaz po pravici povem, kakor je bog v nebesih, da nisem mogel svojih misli skupaj zbrati, da bi razsodil, ali sem na shodu ali v cerkvi. V želodec se mi je začelo čudno mešati in obračati, tako, da sem bil primoran stopiti ven na prosto.

Zunaj pred cerkvijo začuden zagledam množico ljudi, starih in mladih. Prešteti jih nisem mogel, sodim pa, da jih je bilo zunaj veliko več kakor notri. To je znak, da ljudje s slabim želodcem za politiko nimajo prav nobenega poslušala.

Nasvet tete Žefe, da bi se k njej preselil, sem odklonil z motivacijo: Prvič ker sem že bolj v letih in rad poslušam pridige v domači fari. Drugič pa, ker vem, da posestvo, ki bi ga imel po teti Žefi podedovati, ne bi zadostovalo za moje pogrebne stroške.

Domači dogodki

× Šmarogorska okoliska društva K. F. D. so radi skrajno neprimernege vremena o velikonočnih praznikih preložila svoje izlete na Šmarno goro na **belo nedelo**, t. j. 4. aprila. S tem bomo otvorili sezono udejstvovanja v prosti naravi. Tovariši in tovarišice! Dokažimo tudi ob tej priliki, da naj velja samo sklep — pa smo že vsi zbrani:

»Bijemo se v temnih dneh s puškami resnice, da preženemo z vasi — zablode in krivice!

Vsak toliko dni kolikor let — — — da bo klic Matija Gubčev — posmehov ote!

× Petdesetletnico svojega življenja je obhajal te dni dr. Riko Fux, belokranjski rojak, narodni poslanec in znan sokolski delavec. Slavljenec se že nad 30 let vneta udejstvuje zlasti pri Sokolu in si je pridobil za razmah sokolske misli v Slovencih obilo zaslug. Vsem, ki so se ga spomnili te dni, se pridružujemo tudi mi s toplimi častitkami in z željo, da bi bilo v bodoče Fuxovo delo še bolj posvečeno narodu in napredku ljudstva, iz katerega je slavljenec izšel.

× Obupal je nad življenjem 74letni užitkar Martin Kamenšek iz Podloža pri Ptujski gori in se je obesil v hlevu. Potrla ga je dolgotrajna bolezen, zadnji udarec zanj pa je pomenila nedavna smrt žene.

× Zopet ponarejen denar. Pred kratkim so na pošti v Ptuj zaplenili in izročili policiji 10dinarski kovanec, ki je bil ponarejen. Kljub vsej krizi se bomo kmalu denarja še bali, ker res skoraj ne bo mogoče ločiti krivo od pravega, če se bodo falzifikati tako množili.

× Število smrtnih nesreč v planinah po vojni stalno narašča. Tako ugotavlja statistika, tako tudi potrjuje nesreča na Storžiču. Zato čutimo dolžnost, zaklicati zlasti mladini: Ljubite planine, a ne pozabite pri tem na lastno varnost!

× Zdravje je pri nas korenito kljub temu, da higienske razmere niso povsod na višku. Statistika nam namreč pravi, da so leta 1931. našli v naši državi 2231 starčkov in stark nad sto let. Med njimi je bilo 62 oseb starih po 120 let in še čez. Tako smemo torej upati, da nam bo dano še dolgo življenje.

× Smrtna kosa. V Ptuj je umrl priljubljeni sreski kmetijski referent v pokoju g. Josip Zupanc v starosti 61 let. Pokojni se je poleg strokovnega dela udeleževal tudi pri narodnih društvih in ustanovah. Ohranimo mu časten spomin.

× Nove cigarete »Bled« dobimo v kratkem. V promet pridejo v škatlah po 3 din. Tako bo torej naš Bled proslavljen tudi z monopolom.

× Vlomilci so odnesli v sredo pred Veliko nočjo iz župnišča v Kovorju 2000 Din. Orožniki jih zasledujejo, zasledili jih pa doslej še niso.

× Šakal se je zatekel v cerkev v pristanišču Strečici na otoku Korčuli. Nevarno zver so ondan izsledili in začeli preganjati psi. Zver je psom ušla v cerkev in začela tuliti. Menihi iz bližnjega dominikanskega samostana so jo končno s pomočjo nekaterih ljudi iz okolja srečno ubili.

× Radi velikonočnih praznikov je izšla današnja številka mesto v sredo šele v četrtek 1. aprila.

Položnice

Naročniki, ki ste prejeli v zadnji in današnji številki Kmetškega lista priložene položnice, se naprošate ponovno, da poravnate v najkrajšem času zapadlo naročnino, sicer bomo neljubo primorani zamudnikom ukiniti nadaljnje pošiljanje »Kmetškega lista«.

† Dr. Ljudevit Pivko. Na velikonočni ponedeljek je umrl v Mariboru profesor dr. Ljudevit Pivko, eden izmed najbolj zaslužnih nacionalnih in javnih delavcev. Bil je dolga leta narodni poslanec, pristaš bivše SDS. Med svetovno vojno je prešel s celim bataljonom bosanskega polka na italijansko stran, kjer je osnoval dobrovoljsko edinico iz Jugoslovancev in Čehoslovancev ter se z njo boril proti Avstriji. Zelo ga bodo pogrešale mariborske sokolske vrste, kjer je bil neumoren delavec.

× Vsega se človek privadi, tudi večnih sleparij. V Beogradu kazensko sodišče še vedno razpravlja proti sleparjem, ki so na račun invalidnih-ogoljufali državo za ogromne zneske, toda za razpravo se nihče ne zmeni. Samo obtoženci in njih advokati poslušajo dolgo vrsto grehov. — Pri istem sodišču se v neki drugi dvorani vrši razprava proti lastniku menjalnice Zumbuloviću, ki je z obveznicami Vojne škode in drugimi papirji »osmukal« kakih 750 ljudi. Značilno za otopelost, ki je zavlada, je dejstvo, da sedita razen sodnika pri tej obravnavi samo obtoženec in njegov odvetnik.

× Osební vlak je trčil pri Sv. Klari blizu Zagreba v tovorni vlak, ki je tedaj stal na postaji. Nesreča, ki se je pripetila na veliki petek zjutraj, ni zahtevala smrtnih žrtv. Ranjeni so le trije potniki, pač pa dosega gnojna škoda znesek kakih 100 tisoč dinarjev.

× Za eno samo črko — 600 dinarjev! Kaj takega si seveda lahko privoščijo samo advokati! V Petrogradu je odvetnik dr. Mihajlovič vzkliknil: »Kaj takega more ostati nekaznovano samo v Judoslaviji!« Državni tožilec ga je zavoljo tega obtožil. Možakar se je sicer skušal izmazati, a ni pomagalo nič. Za 4, ki ga je bleknil mesto g, so mu prisodili 600 din globe ali pa 10 dni zapore, pa še pravdne stroške mora plačati.

× Priznal je — 19 požigov. Mali posestnik Jožef Koren iz Bukovca pri Pojčevanah je nedavno priznal, da je 19 krat zažgal po raznih krajih v okolici Slov. Bistrice. Dobival je zato nagrade po 100 in 500 dinarjev in pijačo. Baje so mu nekateri kar »naročali« požare, da bi prišli — do zavarovalnice. Če so njegove navedbe resnične, bo precej ljudi prišlo na zatožno klop.

× Brezposelnih učiteljskih kandidatov je v vsej državi 800, od teh samo v dravski banovini — 700! Tako je povedal prosvetni minister Stošović.

× Zeno je ustrelil pri Sv. Ani v Slov. gor. njen 40 letni mož Josip Kurbus. Z 52 letno ženo Suzano se namreč nista razumela. Živela sta zadnje čase ločeno. Te dni pa je prišel mož k njej, ko je delala na vrtu. Jela sta se prepirati zavoljo premoženja. Tedaj je mož nena doma potegnil iz žepa samokres ter oddal proti ženi več streliv. Žena je v bolnici v Mariboru umrla.

× Pretresljiva zakonska tragedija. V vasi Novo Selo pri Čakovcu je brezposelni delavec Aleksander Novak hotel ubiti svojo ženo Katari-no, pa mu je v zadnjem hipu ušla. Zaklenil se je z njo v sobo, kjer je jel čitati poslovilna pisma. Potem je naročil ženi, naj leže na posteljo, sam je pa odšel za hip na dvorišče. V smrtnem strahu je žena izkoristila to priliko in zbežala skozi okno k sosedu. Pozneje jo je mož iskal po vasi, pa je ni mogel najti. Žena je pravila sosedom, da jo je mož nekega dne obesil in ko je bila že vsa posinela, je prerezal vrv. Novak je dolgo zaman iskal ženo pa vasi, končno se je pa vrnil domov in se obesil.

× Zadoščenje županu. Kakor je znano je bil lani tik pred občinskimi volitvami razrešen tedanji sevnjski župan g. Franc Trupej. Župan je na davčni upravi v Brežicah dvignil za sevnjsko občino Din 7250 drobiža po 25 par. Za zapakiranje in prevoz tega denarja je porabil Din 75 — in si je seveda ta znesek dal povrniti iz občinske blagajne. Radi tega je bil razrešen kot — dobavitelj. Na njegovo pritožbo je uprav-

no sodišče v Celju razsodilo, da ni tega smatrati za dobaviteljstvo in je izpodbijano določbo (namreč razrešitveni odlok) razveljavilo, ker v zakonu ni osnovan. Tako je končno poštenjak dobil zadoščenje.

× Živinski sejem v Mariboru. V torek je bilo prignanih 20 volov in 79 krav. Povprečne cene so bile: za kg žive teže: poldebili voli 3'50—4 din, plemenski 3'25—4, klavne krave, debele 3'50—4, plemenske krave 2'75—3'50, krave za klobase 2—2'15, molzne krave 2'60—3, breje krave 2'75—3'25, mlada živina 3'75—4'50 dinarjev. Prodanih pa je bilo 66 glav.

× V Dobu pri Domžalah je nekdo hotel okraštiti posestnika Sotlarja in njegovo ženo. Ženo je skoraj do smrti pobil, moža pa ranil in končno ušel. Sumijo, da je grdi napad izvršil kak domaćin, ki so mu bile razmere znane.

× GRUDA je edini mesečnik, namenjen popolnoma naši vasi! Uči, zabava, svetuje. Naročite si jo! Naročila sprejema Uprava »Grude«, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 1.

Kmetški dolgovi in Privilegovana agrarna banka

Privilegovana agrarna banka je ustanovljena potem posebnega zakona l. 1929. s kapitalom din 700.000.000 — z nalogo, da z ugodnim in cenanim kreditom pomaga izključno in samo kmetom ter njihovim združnim ustanovam in organizacijam. Bančna centrala je v Beogradu, a razen tega ima Banka še svoje podružnice v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu.

V sedmih letih svojega delovanja je Privilegovana agrarna banka vložila v kmetijstvo eno milijardo tristo pet in petdeset milijonov (1.355.000.000 —) dinarjev posojil, ki se podeljena na okroglo 140.000 kmetških gospodarstev pod zelo ugodnimi pogoji, tako v pogledu obrestne mere, kakor tudi v pogledu posojilne dobe.

Po Uredbi o likvidaciji kmetških dolgov z dne 20. septembra 1936. leta Banka sedaj prevzema tudi vse stare dolgove kmetov pri bankah, hranilnicah, kreditnih zadrugah in pri pripomočnih skladih in na ta način bo Banka osredotočila pri sebi največji del kmetškega kredita. Pri tem prevzemanju dolgov je Banka v bistvu samo posredovalec med dolžniki-kmeti in njihovimi prejšnjimi upniki. To, kar prejema od kmetov v odplačilo njihovih dolgov, mora Banka dati prejšnjim upnikom kmetov, a poleg tega mora dati tudi prispevek državi, ki bo znašal okrog polovice zneska, ki ga dajo dolžniki-kmetje. Denar, ki bo zbran pri eni filijali, bo služil za izplačilo upnikov s področja te filijale. Vse te posle vrši Banka v imenu in za račun države toda brez kakršnegakoli dobička za sebe.

Vse dolgove kmetov navedenim ustanovam, ki ne presegajo vsote 25.000 — dinarjev, bo Banka sama znižala za 50%, oni kmetje pa, katerih dolgovi znašajo več kot 25.000 — dinarjev, morajo vložiti prošnjo za znižanje dolga pri pristojnem sreskem sodišču. Ta rok je sicer potekel 31. decembra 1936. leta, toda s finančnim zakonom za leto 1937/1938 je podaljšan do 1. junija 1937.

Prav tako se pa lahko vsak dolžnik-kmet do 1. junija 1937 leta sporazume s svojim dosedanjim upnikom, da njemu izplača svoj dolg, držeč se določil odst. 1. čl. 31. Uredbe, s pristavkom, da se v to svrhu vrnjene listine ne morejo več izročiti Privilegovani agrarni banki.

Na ta način se je ugodilo večkrat povdarjeni želji, da naj se dovoli dolžnikom sporazum o izplačilu dolga s svojimi dosedanjimi upniki. Tisti dolžniki-kmetje, ki morejo to storiti, naj se poslužijo te možnosti, kajti takšno sporazumno izplačilo dolga bo gotovo koristilo kmetom kot bodočim proslencem posojila.

Uredba o likvidaciji kmetških dolgov daje kmetu znatne olajšave, ki so v skladu z razmerami kmetškega gospodarstva. Razen znižanja dolga se zmanjšuje tudi obrestna mera na manj kot polovico poprej običajnih obresti oziroma na 4½% letno in prav tako se predvideva rok 12 let za izplačevanje že tako znižanega dolga. Zato da bi dolžniki kmetje mogli dobiti takšne olajšave, je država prevzela na sebe znatne obveznosti v obliki letnih plačil bivšim kmetovim upnikom, ki bodo morali prenašati en del odpisa glavnice in zmanjšanje obresti reduciranega dolga. S tem je dokazano, koliko je s to Uredbo storjeno za kmeta dolžnika.

Zato ima sedaj kmet veliko dolžnost, da svoje tako zmanjšane obveznosti redno izpolnjuje. Brez kredita danes ne moreta biti niti kmetijstvo niti kmet. S svoje točnostjo pri izpolnjevanju obveznosti bodo kmetje povrnili zaupanje v svojo kreditno zmožnost in tako bodo mogli znova dobiti ugodna posojila.

Rok za izplačilo prve anuitete je dospel 1. novembra 1936. leta. Tisti dolžnik, ki ni tega obroka poslal Banki v Beograd ali podružnici v Ljubljani, mora to takoj storiti in to po obračunu, ki mu ga je poslala Ustanova, kateri je dolgoval (banke, hranilnice, zadrage).

Ako dolžnik tega obračuna ni dobil, mora poslati podružnici Banke v Ljubljani deseti del od polovice dolga pri bankah, hranilnicah in zadrugah, če dolg pri teh zavodih ne presega vsote 25.000 — dinarjev; za dolgove tem zavodom pa, ki so večji od 25.000 — dinarjev, se mora poslati deseti del vsega dolga. Ko bo Banka izvršila končni obračun, bo morebitno preplačilo vrnila dolžniku ali ga pa odobrila njegovemu računu. Dolžniki naj pošiljajo denar podružnici v Ljubljani na čekovni račun št. 10.250. Na čekovni položnici (na hrbtu) je treba označiti: ime in priimek dolžnika (tudi očetovo ime) na čigar ime dolg glasi, kraj bivališča s hišno številko in srez, ter naziv in sedež upniške ustanove, ki ji je do sedaj kmet dolgoval.

Uredba o likvidaciji kmetških dolgov daje velike olajšave, toda ona je tudi stroga napram nemarnim in nerednim dolžnikom. Dolžniki, ki ne bodo plačali kateregakoli obroka svojega po Uredbi znižanega dolga izvenimi primere, ko jim je zaradi elementarnih nezgod dovoljen odpis davkov, bodo morali plačati takoj ves svoj dolg, a če tega ne bodo storili, določa Uredba, da se proti takšnemu nemarnemu dolžniku uvede kratko in izvršilno postopanje na vso premično in nepremično imovino.

Čim bo Banka dovršila prevzemanje dolgov po Uredbi, bo takoj začela znova dajati kredite kmetom. Pri tem kreditiranju bo Banka posebno pazila na to, da bodo mogli vesni dolžniki-kmetje po potrebi zopet priti do ugodnega kredita, ki jim bo potreben za zboljšanje njihovega gospodarstva.

Ljubljana, 24. marca 1937, filijala v Ljubljani, št. S 159.

Privilegovana agrarna banka a. d. Filijala v Ljubljani

Ne samo čaj...
„Naš čaj“
je najboljša domača
zeliščna krepilna pijača.
NAS ČAJ
dobite v spec. trgovinah

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Vinski sejem in razstava v Novem mestu

Vinarska podružnica v Novem mestu bo tudi letos priredila vinski sejem, združen z vinsko razstavo v Novem mestu v nedeljo in ponedeljek, dne 11. in 12. aprila t. l. Razstavljeni bodo predvsem vina iz novomeško-mokronoškega vinogorja in pa tudi vina iz Bele Krajine. Potrebno je, da se razstavljalci pravočasno prijavijo in to za novomeški okraj pri pristojni občini, za ostale pa naravnost na naslov banovinske kmetijske šole na Grmu ali okrajnega kmetijskega referenta v Novem mestu. Navesti je ime in priimek razstavljalca, vrsto vina, vinsko gorico, odkoder vino izvira in pa količino, ki jo bo razstavljalca imel za prodaj na razpolago. — Prijave pa se sprejemajo samo do 31. marca t. l. Poznejše prijave se ne bodo upoštevale. Ob priliki razstave bodo vina komisijsko ocenjena in najboljša vina tudi nagrajena. — Lansko leto je bilo kljub hladnemu vremenu, toči in izredno močnemu nastopu peronospor, pridelek vina bogatejši kot prejšnja leta, pa tudi kvaliteta razmeroma prav dobra. Le žal, da manjka primerne propagande in pa tudi primerne prilike za spoznanje kvalitete naših vin. Razstava sama pa bo tudi lep dokaz, da ima Dolenjska prav dobra in konkurenčna vina, ki po okusu daleč prekašajo tuja cenena vina. Obenem je ta razstava poučnega značaja, kjer se bo jasno pokazal razloček umnega kletarstva. Pridite!

Iz tujine

■ Rus — pomočnik glavnega tajnika Društva narodov. To mesto je namreč zasedel svetnik ruskega poslanika Vladimir Sokoljin, ki je bil prej sovjetski opravnik v Bukarešti. Fašistom bo to imenovanje brez dvoma povzročilo trganje po vseh udih.

■ Požar v cerkvi sv. Petra in Pavla v Chatleu (Francija) je povzročil 7 milijonov frankov škode. Goreti je začelo v zvoniku. Ta se je potem zrušil v cerkev, ki se je tudi vnela in pričela goreti. Požar je uničil mnogo dragocenosti.

■ Znamenito Izakovo cerkev v Leningradu so spremenili boljševiki v muzej, posvečen zgodovini cerkve in svetovne umetnosti.

■ Za popolno samostojnost Indije se je izrekla indijska kongresna stranka, kar je zelo razburilo Angleže.

■ Dva ruska ledolomilca bodeta te dni odpeljala iz Odeze velik dok, zgrajen iz švicarskega jekla, v Vladivostok.

■ Strah pred rdečo barvo. Berlinska policija je odredila, da morajo gasilci vse svoje avtomobile prebarvati iz rdeče v zeleno barvo. Rdeča barya je simbol boljševizma, katere mu so nemški fašisti napovedali smrtno borbo. Ker se ne morejo hitlerjevci znesti nad ruskimi boljševiki, so se spravili nad rdečo barvo, pa jim je takoj odleglo.

■ K slavnostim kronanja angleškega kralja Jurija VI. je poleg drugih osebnosti povabljen tudi abesinski cesar Hajle Selasije kot vladar Abesinije. To povabilo je vzbudilo v političnih krogih silno zanimanje, kajti s tem Anglija dokazuje, da še vedno ne priznava novega cesarstva v tej afriški deželi.

■ Stalna zračna zveza med Ameriko in Anglijo bo vpeljana še tekom tega leta. Letala bodo odletavala hkratu iz New Yorka in iz Southamptona ter se bodo srečavala nekje sredi poti. Skrajna bodo prevažala samo pošto, pozneje tudi ljudi. V vsakem takem zračnem orjaku bo prostora za 60 oseb. Prvo poskusno letalo se bo dvignilo iz Anglije na pot na dan kraljevega kronanja.

■ Odločno. V nekaterih ameriških državah se mož lahko takoj loči od žene, ki ne zna kuhati, če le mož dokaže, da ga žena pred poroko ni o tem — obvestila.

Važnejša radio predavanja

od 4. do 10. aprila

Nedelja, 4. aprila: 16.00: Podržavljenje zavarovanja (g. Ivan Martelane) — 17.00: Kmetijska ura: Gozdarstvo (g. Ivan Tavčar).

Ponedeljek 5. aprila: 18.00: Higiena bivališča (g. dr. Anton Breclj).

Torek 6. aprila: 11.00: Pojdimo odkrivat lepote Križne jame (g. Ivan Michler) — 18.40: Psihotelnika in narodno gospodarstvo (g. Mirko Ferenčak).

Sreda 7. aprila: 18.00: Praktično vremenslovje (g. Janko Siherl).

Petek 9. aprila: 11.00: Od vlakna do obleke, dialog (vodi g. Miroslav Zor) — 18.00: Novodobno gospodinjstvo meščanske žene (gdč. Anica Lebarjeva).

Sobota 10. aprila: 20.00: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar).

Sejmi

4. aprila: v Loškem potoku, Sv. Barbari v Halozah;

5. aprila: v Podbukovju, Vidmu, Ribnici, Vačah, Novem mestu, Rogatcu, Hotederšici, Stari cerkvi, Kočevju, Sv. Lenartu v Slov. goricah, Murski Soboti;

6. aprila: v Metliki, Bušehi vasi, Kamniku, Ormožu, Dol. Lendavi;

7. aprila: v Krškem, na Vranskem;

8. aprila: v Črnomlju, na Vrhniki, v Turnišču;

9. aprila: v Polšniku, št. Jurju, Grosupljem.

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43'50
1 nemška marka	Din 17'56
1 avstrijski šiling	Din 8'—
1 švicarski frank	Din 10'—
1 angleški funt	Din 213'50
1 francoski frank	Din 2'02
1 češkoslovaška krona	Din 1'52
1 italijanska lira	Din 2'29

Vrednostni papirji

2½% Vojna škoda	Din 405—410
7% investicijsko posojilo	Din 86—87
7% Drž. hipotek. banka	Din 97—102
6% begluške	Din 74—75
4% agrarne	Din 50—51
7% Blair posojilo	Din 85—88
8% Blair posojilo	Din 96—97
Privilegirane agr. banke	Din 200—202

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavi: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

N o v e v l o g e
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%,
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Semenski oves,

grahorico, domačo in nemško deteljo, razna travna semena; dalje umetna gnojila, kakor rudninski superfosfat, kalijevo sol i. dr. ima stalno v zalogi po najnižjih cenah

»EKONOM«, osrednja gospodarska zadruga, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

Hranilne knjižice

raznih denarnih zavodov kupujemo proti takojšnjemu plačilu v gotovini. Sporočite najnižjo ceno na upravo lista pod šifro »Gotovina 88«.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in pocenito

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52